

ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΓΓΕΙΟΛΟΓΙΑ

ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Π.Β.Δημακάκος

Συμμετοχή συνεργατών από:

Ελλάδα,
Αγγλία, Ελβετία,
Αυστραλία, Ιταλία,
Αυστρία, Ισπανία,
Γαλλία, Μεξικό,
Γερμανία, Ρωσία

Πρόλογος Ακαδημαϊκού καθηγητού κ. Τούντα

Όταν πρόσφατα με επισκέφθηκε ο κ. Π. Δημακάκος, για να μου ζητήσει να προλογίσω το τετράτομο βιβλίο του "Κλινική Αγγειολογία", με έφερε είκοσι χρόνια πίσω.

Ήτανε στις αρχές του 1973 που με είχε επισκεφθεί ένας νεαρός γιατρός για να μου ζητήσει να έρθει να εργασθεί κοντά μου. Δεν ήξερε κανέναν εδώ και τα μόνα του εφόδια ήτανε οι μακροχρόνιες σπουδές του στη Γερμανία (Χαϊδελβέργη, Κίελο, Βερολίνο) και η εξειδίκευσή του, για πολλά χρόνια, στην Αγγειακή Χειρουργική στη Ζυρίχη.

Την εποχή εκείνη την Αγγειοχειρουργική την κάναμε ακόμη εμείς οι Γενικοί Χειρουργοί. Έβλεπα όμως ότι και αυτός ο κλάδος είχε αρχίσει να καλπάζει και ότι έπρεπε να αποτελέσει, όπως είχα κάνει και για την Καρδιοχειρουργική, ένα ξεχωριστό "κομμάτι" της κλινικής μου. Έτσι ο κ. Δημακάκος το 1974 ανέλαβε την οργάνωση και τη διεύθυνση του Αγγειοχειρουργικού Τμήματος της Β' Χειρουργικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από τότε τα χρόνια κύλισαν και τώρα είχα μπροστά μου έναν ώριμο, όχι πια συνεσταλμένο, αλλά πάντοτε ευγενή συναδέλφο, για τις ικανότητες του οποίου η διαίσθησή μου είχε επαληθευθεί.

Ο κ. Δημακάκος έχει εκτελέσει στα χρόνια αυτά δύο χιλιάδες περίπου αγγειοχειρουργικές επεμβάσεις, κατά τι} πλείστον μεγάλες, με θαυμάσια αποτελέσματα και σχεδόν μηδαμινές επιπλοκές και θνητότητα.

Δεν είναι όμως μόνο η χειρουργική δεξιοτεχνία που τον χαρακτηρίζει. Είναι ακόμη η αγάπη και η αφοσίωση προς τον άρρωστο και η ανησυχία του να προσφέρει σ' αυτόν ό, τι το καλύτερο και το πιο σύγχρονο υπάρχει.

Αυτό φαίνεται και από το μεγάλο αριθμό δημοσιευμάτων του και από τη συμμετοχή του σ' όλα σχεδόν τα διεθνή συνέδρια Αγγειοχειρουργικής. Ο τίτλος λοιπόν του Υφηγητού που απέκτησε τότε υπήρξε, μία δίκαιη επιστημονική αναγνώριση και ηθική ανταμοιβή.

Εκτός από το εγχειρητικό και το συγγραφικό ταλέντο του κ. Δημακάκου αξιέπαινη είναι και η επιθυμία του να μεταδώσει όλη αυτή την πολύχρονη εμπειρία του, που απέκτησε με τόσο κόπο και στους νεώτερους συναδέλφους. Έχει αναδείξει αξιόλογο αριθμό άρτια καταρτισμένων αγγειοχειρουργών και

τόρα επωμίσθηκε και ενός άλλου, μεγάλου συγγραφικού έργου: συνέγραψε ένα τέλειο και σύγχρονο σύγγραμμα που έχει, όπως ήδη ανέφερα, τον τίτλο "Κλινική Αγγειολογία".

Το όλο έργο, με τη συστηματική κατανομή της ύλης του, ενημερώνει κατά τον πληρέστερο τρόπο τον αναγνώστη για την ανατομία, φυσιολογία, παθοφυσιολογία, παθογένεια, διάγνωση, διαφορική διάγνωση, συντηρητική και χειρουργική θεραπεία των αγγειακών παθήσεων της σύγχρονης Αγγειοχειρουργικής. Αυτό οφείλεται και στην πλούσια συμμετοχή και άλλων Ελλήνων και ξένων ειδικών από Ευρωπαϊκές και μη χώρες (Αγγλία, Αυστραλία, Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ιταλία, Ισπανία, Μεξικό, Ρωσία), που με προθυμία υποστήριξαν την προσπάθεια αυτή. Κάτι που φανερώνει και την εκτίμηση που χαίρει ο συγγραφέας στη διεθνή κοινότητα των Αγγειοχειρουργών.

Θα πρέπει να προσθέσω ακόμη ότι το έργο απευθύνεται όχι μόνο στον Αγγειοχειρουργό και τον ειδικευόμενο στην Αγγειοχειρουργική, αλλά και στο Γενικό Χειρουργό, Θωρακοχειρουργό, Ογκολόγο, Παθολόγο, Καρδιολόγο, Ορθοπαιδικό, Γυναικολόγο, Ακτινολόγο, Αναισθησιολόγο και γενικά σε κάθε γιατρό για μία πρώτη προσέγγιση.

Τέλος, σε μία περίοδο που η Αγγειοχειρουργική ειδικότητα κατέστη αυτοτελής και τα αγγειακά νοσήματα μαστίζουν θανατηφόρα τη σύγχρονη κοινωνία, έρχεται το σύγγραμμα αυτό να καλύψει σημαντικό τομέα στον Ελλαδικό χώρο μας, τόσο από πλευράς γιατρού όσο και από πλευράς αρρώστου.

Το έργο αυτό, αποτελούμενο από 4 τόμους, περιλαμβάνει 115 κεφάλαια σε 1800 περίπου σελίδες, με 1000 και πλέον σχέδια και φωτογραφίες, που καθιστούν το κείμενο απλό και νοητό στον αναγνώστη.

Ο πρώτος και ο δεύτερος τόμος, σε 62 κεφάλαια, αναφέρονται στις παθήσεις των αρτηριών. Ειδικότερα ο πρώτος ασχολείται κατά κύριο λόγο με την εργαστηριακή διαγνωστική, ενώ ο δεύτερος με την κλινική διάγνωση και θεραπεία των αρτηριακών παθήσεων κατά ανατομικές περιοχές.

Ο τρίτος τόμος, αφιερωμένος στις παθήσεις των λεμφαγγείων, περιλαμβάνει 21 κεφάλαια γραμμένα στην πλειονότητά τους από ξένους ειδικούς, καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της κλινικής παθολογίας του λεμφαγγειακού συστήματος από την ανατομική έως τις πρόσφατες μεταμοσχεύσεις λεμφαγγείων με τη βοήθεια του χειρουργικού μικροσκοπίου.

Ο τέταρτος τόμος αναφέρεται στις παθήσεις των φλεβών, τις αιματηρές και αναίμακτες διαγνωστικές μεθόδους, τη χειρουργική και μικροχειρουργική θεραπεία, την πλαστική των βαλβίδων, την ενδοσκοπική απολίνωση των ανεπαρκών διατιρωσών και τη σημασία του φλεβικού μοσχεύματος στη χειρουργική των στεφανιαίων αρτηριών.

Είμαι ευτυχής λοιπόν σήμερα να προλογίζω και να συνιστώ το σύγγραμμα αυτό του αγαπητού μου συνεργάτη κ. Π. Δημακάκου.

Καθ. Κ. ΤΟΥΝΤΑΣ, Ακαδημαϊκός

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΑΡΤΗΡΙΩΝ

ΤΟΜΟΣ 1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

1.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΡΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	1
2.ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΤΟΥ ΑΡΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	6
3.ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΤΗΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	30
4.ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΜΟΔΥΝΑΜΙΚΗΣ-ΠΑΘΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΑΓΓΕΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ	56
5.ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΤΗΡΙΟΣΚΛΗΡΥΝΣΕΩΣ	91
6.ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΤΗΡΙΟΣΚΛΗΡΥΝΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΓΕΙΑΚΩΝ ΟΓΚΩΝ	143
7.ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΤΗΡΙΟΠΑΘΟΥΣ	163
8.ΑΝΑΙΜΑΚΤΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΣ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΡΤΗΡΙΟΠΑΘΕΙΑΣ ..	184
9.ΑΡΤΗΡΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	206
10.ΥΠΕΡΗΧΟΙ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	216
11.ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	235
12.ΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	243
13.ΤΑ ΡΑΔΙΟΪΣΟΤΟΠΑ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ	248
14.ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΡΤΗΡΙΟΠΑΘΕΙΑΣ	251
15.ΑΡΧΕΣ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΝ	270
16.ΑΙΜΟΣΤΑΣΗ - ΘΡΟΜΒΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΘΡΟΜΒΩΤΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ	287
17.ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΜΟΡΡΕΟΛΟΓΙΑΣ	300
18.ΠΛΑΣΜΑ Φ ΑΙΡΕΣΗ	318
19.ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑ	325
20.ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΑΔΕΡΜΙΚΗΣ ΕΝΔΟΑΥΛΙΚΗΣ ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	335
21.ΔΙΑΔΕΡΜΙΚΟΣ ΕΚΛΕΚΤΙΚΟΣ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΣ	358
22.ΑΡΤΗΡΙΑΚΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ	370
23.ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΩΝ	382
24.ΑΝΕΥΡΥΣΜΑΤΑ	399
25.ΑΝΕΥΡΥΣΜΑΤΑ ΘΩΡΑΚΙΚΗΣ ΑΟΡΤΗΣ	428
26.ΠΑΓΙΔΕΥΣΗ ΙΓΝΥΑΚΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ	443
27.ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΑΓΓΕΙΩΝ	454
28.ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ RAYNAUD	466
29.ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΤΙΒΙΟΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ	471
30.ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΑΡΤΗΡΙΟΠΑΘΩΝ	476
31.ΕΝΔΟΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ	480